

به نام خداوند جان و خرد

شناخت انواع نقوش گیاهی در فلزکاری ساسانی

فرزام ابراهیم زاده

سیرا آرين

www.ketab.ir

سرشناسه : آرين، سميرا، ۱۳۶۰ -
 عنوان و نام پديدآور : شناخت انواع نقوش گياهی در فلزکاری ساسانی
 /سميرا آرين، فرزام ابراهيمزاده.
 مشخصات نشر : تهران: خورشيد باران، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهري : ۱۱۸ ص.
 شابک : 9786008511069
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : فلزکاری ساسانی
 موضوع : Metal-work, Sassanid
 موضوع : تشعير
 موضوع : Tashir
 موضوع : حلقه‌های کشتزار
 موضوع : Crop circles
 شناسه افزوده : ابراهيمزاده، فرزام، ۱۳۶۲ -
 رده بندی کنگره : ۱۳۰۰ ش ۶۴۰۷/۲۴ NK
 رده بندی دیویی : ۶۷۱.۵۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۳۲۰۷۱۱

نشر خورشیدباران

تهران- صندوق پستی: ۱۳۴۶۵-۱۱۹

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۰۷۲۷۶

دورنگار: ۰۲۱-۸۹۷۷۱۲۱۲

وبگاه: www.khorshidbaran.ir

پيام‌نگار: khorshidbaran@gmail.com

شناخت انواع نقوش گياهی در فلزکاری ساسانی

نویسندگان: سمیرا آرين، فرزام ابراهيمزاده

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: سيدباک فاطمی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۵ / شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال

Isbn: 978-600-8511-06-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۱۱-۰۶-۹

۶..... مقدمه

۹..... فصل اول: موقعیت جغرافیایی و تاریخی ایران در زمان ساسانی

۹..... موقعیت جغرافیایی و سیاسی ایران در زمان ساسانیان

۱۱..... _موقعیت تاریخی ایران در دوره ساسانی

۱۱..... اردشیر بابکان، بنیانگذار دولتی جدید

۱۵..... سقوط دولت ساسانی

۱۹..... طبقات اجتماعی ایران در زمان ساسانی

۲۱..... اهمیت نقوش گیاهی بر اساس ارزشهای مذهبی

۳۱..... فصل سوم: پیشینه نقوش گیاهی بر روی ظروف فلزی و اشکال آن

۳۱..... پیشینه ساخت اشیاء فلزی در ایران

۳۲..... پیشینه نقوش گیاهی بر روی ظرف فلزی در ایران

۳۳..... کاربرد نقوش گیاهی بر روی آثار مختلف هنری دوره ساسانی

۳۴..... شباهت های فلز کاری و ایجاد نقوش بر روی آنها در دوره ساسانی

۳۵..... اشکال نقوش گیاهی موجود بر روی آثار هنری دوره ساسانی

۴۳..... بررسی نقوش تزئینی ظروف فلزی دوره ساسانی

۴۵..... فصل چهارم: بررسی نقوش گیاهی موجود بر روی ظروف فلزی

۴۵..... طبقه بندی ظروف فلزی ساسانی و تحلیل نقوش موجود بر آنها

۴۵..... _نقوش گیاهی موجود بر روی ابرق های فلزی

۴۷..... ابرق با نقش نیلوفر آبی

۴۸. _____ نقوش گیاهی بر روی این اثر شامل:
۴۸. _____ الهه آناهیتا در میان دروازه ی گیاهی
۵۰. _____ گوزن داخل کادری گیاهی
۵۱. _____ حیوان اساطیری داخل کادری گیاهی
۵۲. _____ نقوش گیاهی موجود بر روی کاسه های فلزی
۵۴. _____ نقش پرنده در میان تزیینات گیاهی
۵۵. _____ نقش پرندگان مقارن
۵۷. _____ حیوانات گوناگون در میان ساقه های مو
۵۹. _____ خنیاگران در میان ساقه های انگور
۶۱. _____ نقوش حیوانات و گیاهان بر روی کاسه فلزی
۶۷. _____ نقش ساقه های مو در کناره ی لبه
۶۸. _____ نقوش گیاهی بر روی ظرف میوه خوری
۶۹. _____ بیضی شکل دالبردار
۷۰. _____ بشقاب ها
۷۴. _____ بشقاب با نقش ضیافت
۷۵. _____ بشقاب با نقش پادشاه و خنیاگران
۷۷. _____ بشقاب نقره زراندود با نقش شکار گاه شاهی
۷۸. _____ نقش شکارچی در حال شکار شیر
۸۰. _____ جشن و شادی دیونیزوس بر روی ظرف نقره زراندود
۸۲. _____ بشقاب با نقش قوچ

- ۸۴..... شیر ماده در حال شیر دادن به فرزندان.....
- ۸۵..... بشقاب با نقش گرگ سانان و گل‌های نیلوفر.....
- ۸۷..... بشقاب با نقش بارعام و نقوش گیاهی.....
- ۸۸..... بشقاب زرین با نقش قلم زنی شده با نقش الهه آناهیتا در جنگال عقاب آسمانی.....
- ۸۹..... نقش گیاهی بر اطراف صحنه زن رقصه.....
- ۹۰..... نقش گیاهی در صحنه شکارگاه شاهی.....
- ۹۱..... ایجاد نقش گیاه بر روی معماری.....
- ۹۳..... نقوش حیوانات و گیاهان بر روی کاسه فلزی.....
- ۹۴..... نقش شکار بر روی بشقاب فلزی.....
- ۹۵..... نقش آناهیتا بر روی بشقاب.....
- ۹۶..... صحنه های ترکیبی بر روی بشقاب نقره.....
- ۹۸..... بشقاب نقره با نقش رزت در مرکز.....
- ۹۹..... ظرف نقره با نقش مرد رومی.....
- ۱۰۱..... نقش گیاهی و حیوانی بر روی تنگ دوره ساسانی.....
- ۱۰۲..... تنگ نقره طلا کوب با صحنه های ترکیبی.....
- ۱۰۳..... کوزه (تنگ) با صحنه های ترکیبی.....
- ۱۰۴..... کوزه با صحنه های ترکیبی.....
- ۱۰۵..... تنگ نقره با صحنه های ترکیبی.....
- ۱۰۶..... تنگ نقره زراندود با نقش آناهیتا.....
- ۱۰۸..... تنگ نقره با نقش زنان رقصنده.....

۱۱۱..... تنگ نقره با تصویر لک

۱۱۳..... گلدان نقره متشکل از نقش برگ

۱۱۵..... منابع

www.ketab.ir

مقدمه

صنایع دستی ایران، بخصوص هنر فلزکاری ساسانی که مورد مطالعه ی ماست، تجلیگاه سنن، آداب و رسوم قوم ایرانی است گرچه در متن تاریخ ایران به هنر، به ویژه هنر فلزکاری، توجه زیادی نشده است و به همین جهت چهره های بسیاری از هنرمندان بخصوص فلزکاران را غبار فراموشی گرفته است. اما شاهکارهای بجا مانده گواهی پر معنی از اندیشه ی رستخت کوشی آنان در آفرینش هنر های ارزنده ایرانی است. متأسفانه سرزمین ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه خود همواره در معرض تاخت و تاز قرار داشته است و قوم ایرانی پیوسته با هجومها و حملات خونین اقوام و ملل همسایه روبرو بوده است در ۴۵۰ میلادی اقوام هون و ساسانی در شمال مرزهای ایران را تا داخل آن مورد تجاوز و هجوم های وحشیانه قرار دادند بدیهی است که آفرینش هنر در هر مرحله محیطی امن و دور از آشفتگیها می طلبد. با این همه بنین مصائب و حوادثی، خللی بر طبع و اراده ی هنر آفرینان ایران وارد نیاورد تا موجب اهدام از هم پاشیدگی بنیان هنر شود. رستختیز هنر ایران به سبب عشق و علاقه ی این دست از مردم ر تلاش و ایشار گر نسل به نسل در هر رشته دوام یافت و این حماسه ی ملی که یکی از شاخه های آن هنر فلزکاری است در طول تاریخ چندین هزار ساله این سرزمین تکوین یافت و ثمرات پربار آن در فرهنگ و تمدن ایران موجب افتخار و سربلندی فرزندان ایران زمین شد.

فلز از جمله موهبت های الهی است که بشر نخستین با اتکال به اندیشه ی خود، آن را از دل زمین استخراج نمود، و به نحو بسیار ارزنده ایی از آن در صنعت فلزکاری بهره برد، در آن زمان که دوران تاریخی در ایران آغاز گردید، دانش فلزکاری نیز رو به توسعه نهاد. و هنرمندان چیره دست ایرانی تمامی ذوق و دانش خود را، به منظور هر چه بهتر خلق نمودن شاهکارهای فلزگری، در قالب اشیاء فلزی پیاده می نمودند. اجرای انواع قلم زنی ها و کنده کاری ها بر ریتونهای هخامنشی، که به نحو بسیار دقیق تر و زیباتر در کنار طلا کاری بشقابهای سلطنتی ساسانی باقی ماندند، همگی نشانگر اندیشه و هنر توانای ایرانیان در زمینه دانش فلزکاری است.

بر روی ظروف فلزی دوره ساسانی نقوشی را مشاهده می کنیم که ما را با اندیشه ی سازندگان آنها آشنا می کند. از جمله نقش گیاهان بر روی این ظروف که با دقت بسیار بالایی حکاکی گردیده است

www.ketab.ir